

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: delfland.knnv.nl
twitter: NatuurlijkDelfland
facebook: NatuurlijkDelfland
instagram: NatuurlijkDelfland

Natuurlijk Delfland

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

14 februari 2022

Thema 2022: Bos en struweel
Soort van het seizoen, januari – maart 2022
Gewoon sneeuwkllokje en gewoon speenkruid

Na het jaarthema Zaaïen en Maaïen is dit een vervolg waarin we de ontwikkeling van het landschap zien, want na een grasveld krijg je struiken en bomen, dus bos en struweel. En zeker in deze tijd van klimaatverandering en vernietiging van biodiversiteit worden met name bossen steeds belangrijker waarbij in overgangszones wat een struweel is ook een uiterst belangrijke rol hebben.

Gewoon sneeuwkllokje

Gewoon speenkruid

Meld je sneeuwklokjes en speenkruid via natuurlijkdelfland@knnv.nl

Kijk voor een kaart

Gewoon sneeuwklokje [Klik hier](#)

Gewoon speenkruid [klik hier](#)

Eigen ervaring

Van zowel sneeuwklokjes als speenkruid wordt ik altijd blij, beide kondigen ze de terugkeer aan van licht, warmte en een nieuw seizoen. Afgelopen jaar heb ik voor het eerst een hommelt zien foerageren op sneeuwklokjes, het was uitzonderlijk warm heel vroeg in het jaar. Meestal bloeien ze als het voor bloembezoekende insecten nog te koud is. Het speenkruid, dat wat later is, wordt al wat beter bezocht, maar vaak bloeit het toch iets te vroeg om er veel op te zien vliegen.

SNEEUWKLOKJE

Herkenning sneeuwklokje

Gewoon sneeuwklokje (*Galanthus nivalis*) hoort bij de narcisfamilie (Amaryllidaceae). Het is een bolgewas en kan tot 20 cm hoog worden. Elke bloem heeft een eigen bloemstengel en hangt van de top van de stengel naar beneden. De bloemen hebben geen kroon en kelkblaadjes zoals de meeste bloemen, de bloemblaadjes worden bloemdekbladeren genoemd. De buitenste drie bloemblaadjes zijn wit, langwerpig en 1,5 tot bijna 2 cm. De binnenste drie zijn half zolang, met een karteltje aan de buitenrand en een groene vlek. Elke plant heeft twee lijnvormige, blauwgroenige bladen 1,5 tot bijna 2 cm breed. De bloemblaadjes lijken wit, maar zijn kleurloos, gevuld met lucht. Die lucht weerkaats het licht zo dat wij het als wit zien.

Er zijn een aantal bolgewassen die op sneeuwklokjes lijken en omdat het zo'n gewild gewas is zijn er vele cultivars.

Bloeitijd is in februari – maart, maar ze worden ook in januari of zelfs december wel eens bloeiend gezien (*nivalis* betekent in de sneeuw groeiend).

Groeiplaatsen zijn bos, struweel, park, boomgaard, landgoederen en (oude) tuinen.

Voortplanting en verspreiding

Het sneeuwkllokje komt van oorsprong uit Zuid-Europa en is hier gekomen als stinsenplant. Hier vind zelden vruchtzetting plaats omdat bij ons tijdens de vroege bloei nog geen insecten vliegen. Maar als het wel gebeurt, sneeuwkllokjeszaad heeft een mierenbroodje, een aanhangsel dat mieren lekker vinden en verslepen zodat het zaadje verder weg van de moederplant kan ontkiemen.

De bolletjes vormen aan de buitenkant nieuwe bolletjes, maar het duurt een aantal jaar voor dat daar bloeistengels uit kunnen groeien. Omdat het erg geliefd is en makkelijk verwildert komt het op vele plaatsen voor. Op plaatsen waar ooit een tuin heeft gelegen of waar grond met (al dan niet bedoeld) bollen is neer gegooid kunnen ze zich vestigen en handhaven. Spontane uitbreiding naar nieuwe plaatsen is nooit waargenomen.

Sneeuwkllokweetje

Het kweken van sneeuwkllokjes neemt jaren in beslag, er zijn sneeuwkllokjesbossen aangelegd, waar ze van tijd tot tijd werden geoogst. Dit gebeurde onder meer op het eiland Texel waar ook nu nog veel sneeuwkllokjes in de bossen te vinden zijn. Voor Texel werden de bolletjes uit bossen in Frankrijk gehaald. Met deze bolletjes zijn ook andere soorten meegekomen die zich hebben weten te handhaven, zoals muskuskruid, gulden boterbloem en de niet-inheemse, vruchtdragende vorm van gewoon speenkruid.

GEWOON SPEENKRUID

Herkenning gewoon speenkruid

Gewoon speenkruid (*Ficaria verna*) hoort bij de ranonkelfamilie (*Ranunculaceae*). Het vormt knolletjes onder de grond, die wel wat op speentjes lijken. De plant wordt tot 10 – 30 cm hoog en heeft hartvormige, glanzend groene blaadjes aan het einde van een lange bladsteel. De bloemen zijn geel, hebben acht tot twaalf kroonblaadjes en drie groene kelkblaadjes. Bij slecht weer blijven de bloemen gesloten, maar in de zon spreidt de bloem zich wijd open.

Bloeitijd is van maart tot mei.

Groeiplaatsen zijn vochtige, wat beschaduwde plaatsen bij struiken, heggen, slootkanten en in grasland.

Voortplanting en verspreiding

Gewoon speenkruid vormt maar zelden kiemkrachtig zaad, ondanks dat ze meer bezocht worden dan bijvoorbeeld sneeuwkllokjes. Voortplanting gaat via okselknolletjes, mini knolletjes die zich vormen in de oksels van de onderste bladeren. Deze vallen af of kunnen ook door hevige regen een eind meegevoerd worden.

Tussen de knolletjes onder de grond worden tijdens de groeiperiode nieuwe knolletjes gevormd, die meer en meer reservevoedsel ontvangen en waaruit na de overwintering een nieuwe plant groeit.

Ecologie

Sneeuwkllokjes worden bezocht door vliegen, bijen en een enkele vlinder als het tenminste warm genoeg is in de tijd dat ze bloeien. Op gewoon speenkruid zijn veel meer insecten te vinden (zweef) vliegen, meer soorten bijen, vlinders en kevertjes. Ook een aantal schimmels kunnen zich vestigen op speenkruid.

Sneeuwkllokjes worden bezocht door vliegen, bijen en een enkele vlinder als het tenminste warm genoeg is in de tijd dat ze bloeien. Op gewoon speenkruid zijn veel meer insecten te vinden (zweef) vliegen, meer soorten bijen, vlinders en kevertjes. Ook een aantal schimmels kunnen zich vestigen op speenkruid.